

Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku

Województwo Warmińsko-Mazurskie

750 lat Warmińskiej Kapituły Katedralnej

Fundacje kanoników warmińskiej kapituły katedralnej

PATRIMONIUM WARMIAE HISTORICUM et ARTISTICUM

Jubileusz 750-lecia Warmińskiej Kapituły Katedralnej jest ważnym wydarzeniem społecznym i kulturalnym, godnym upamiętnienia również przez Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku.

W centrum zainteresowania fromborskiego muzeum znajduje się przede wszystkim Mikołaj Kopernik, jego losy i dzieło, na tle epoki i w kontekście miejsca, w którym spędził większość swojego życia. Trzeba jednak pamiętać, że historia Wzgórza Katedralnego to nie tylko kanonik katedralny Mikołaj Kopernik, jeden z największych uczonych nowożytnej Europy. W miejscu tym od połowy XIII wieku nierozdzielnie związanym z historią kościoła i warmińskiej kapituły katedralnej, na przestrzeni wieków, zapisały się dziesiątki znakomitych, często wybitnych postaci, ludzi zasłużonych dla kościoła powszechnego, a także na polu nauki, literatury, kultury i polityki, osobowości wszechstronnie wykształcone i przybyłe z różnych części Europy. Wielu z nich było fundatorami dzieł sztuki do kościołów, głównie diecezji warmińskiej ale nie tylko.

Dziś, dzięki współpracy z nowopowstałym Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie mamy możliwość pokazania fragmentów wielkiej spuścizny, przede wszystkim artystycznej kanoników fromborskiej kapituły, spuścizny w postaci cennych zabytków sztuki sakralnej, która przemówi, miejmy nadzieję, do szerszej publiczności przypominając sentencję *Ars longa vita brevis*.

Wystawa pt. Fundacje kanoników warmińskiej kapituły katedralnej jest przykładem możliwości i pożytecznego współdziałania muzealników świeckich z duchowieństwem archidiecezji warmińskiej, a inicjatywa ta, co warto jest podkreślić, spotkała się ze zrozumieniem i wsparciem wojewódzkich władz samorządowych.

Henryk Szkop
Dyrektor Muzeum Mikołaja Kopernika
we Fromborku

Fotografie:

1- 2. Renesansowy tryptyk z przedstawieniem *Typus Apostolicae Ecclesiae*, z popiersiem fundatora kanonika Jana Hanowa, 1557 (szafa otwarta i zamknięta) Skolity, kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny

3. Tondo z przedstawieniem Matki Bożej Karmiącej, XVI w. Fundacja kanonika Henryka Hindenberga. Orneta, kościół p.w. św. Jana Chrzciciela

Organizatorzy wystawy:
Muzeum Archidiecezji Warmińskiej
Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku

Wystawę przygotował zespół:

Ksiądz Prałat Jacek Maciej Wojtkowski,
dyrektor Muzeum Archidiecezji Warmińskiej
w Olsztynie, kurator wystawy ¶ Elżbieta Topolnicka-Niemcewicz, kustosz Muzeum
Mikołaja Kopernika we Fromborku ¶ Jadwiga Semków, kustosz Muzeum Mikołaja
Kopernika we Fromborku ¶

Weronika Wojnowska, kustosz Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku ¶
Małgorzata Czupajło, z-ca dyrektora Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku
Zdjęcia: Lech Okoński

Projekt plastyczny wystawy: Piotr Milewski
Projekt graficzny druku: Zbigniew Janeczek
Druk: Gutenberg - Łódź

Wystawa powstała dzięki dodatkowym środkom finansowym przyznanych Muzeum
przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Wystawa udostępniana od 10 lipca do 10 października 2010 roku na II piętrze
dawnego palacu biskupiego na Wzgórzu Katedralnym we Fromborku.

Wystawa
10 lipiec - 10 październik 2010 r.

1.

Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie

Rok 2010 na Warmii zaznaczył się obchodami 750-lecia powołania Warmińskiej Kapituły Katedralnej i 600-lecia Bitwy pod Grunwaldem.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Archidiecezja Warmińska z okazji tych rocznic przygotowały szereg uroczystości. W Olsztynie i Fromborku w dniach 19 – 22 maja 2010 odbył się powtórny pochówek kanonika warmińskiego Mikołaja Kopernika. Wydarzeniu temu towarzyszyła międzynarodowa konferencja naukowa: Warmińska Kapituła Katedralna. Dzieje i wybitni przedstawiciele zorganizowana przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego.

W dniach 18-19 czerwca 2010 obradować będzie Konferencja Episkopatu Polski w Olsztynie, na zakończenie obrad 20 czerwca we Fromborku zostanie odprawiona Msza Św. Jubileuszowa z okazji 750-lecia Warmińskiej Kapituły Katedralnej z udziałem Konferencji Episkopatu Polski oraz pobłogosławienie nagrobka Mikołaja Kopernika.

W kontekście Jubileuszu Warmińskiej Kapituły Katedralnej szczególnego znaczenia nabiera wspólna wystawa Muzeum Archidiecezji Warmińskiej i Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku „Fundacje Kanoników Warmińskiej Kapituły Katedralnej – PATRIMONIUM WARMIAE HISTORICUM ET ARTISTICUM”

Wystawa ukazuje bardzo szeroką działalność kanoników na polu mecenatu sztuki na przestrzeni wieków. Członkowie Warmińskiej Kapituły przyczynili się do ubogacenia patrymonium artystycznego i dziedzictwa kulturowego Warmii. Należy zauważyć, że współcześnie także Kanonicy Warmińscy sami są fundatorami, czy też inspirowali wspólnoty parafialne do podjęcia wysiłku promowania współczesnej sztuki sakralnej poprzez zamówienie kielichów, monstrancji, witraży u współczesnych artystów.

Wystawa pokazuje fundacje kanoników do katedry we Fromborku, a także do innych kościołów parafialnych. Szczególnym zabytkiem sztuki sakralnej zaprezentowanym na wystawie jest ołtarz

z 1557 roku z fundacji kanonika Jana Hanowa. Jest to alegoria Kościoła Katolickiego, dzieło charakteryzujące się bogatym, jednorodnym i konsekwentnym programem ikonograficznym.

Inne cenne i ważne zabytki to między innymi monstrancja ufundowana przez Jana Zachariasza Szolca, kanonika w latach 1661-1692, kielich mszalny sprzed 1650 r. fundacji kanonika Johanna Christiana Bierpfaffa, srebrna oprawa na cudowną figurkę Chrystusa Ukrzyżowanego ufundowana przez Gotfryda Henryka Eulenburga, kanonika latami 1719-1734.

Absolutnie wyjątkowe i unikatowe są inkunabuły z Biblioteki Warmińskiej Kapituły Katedralnej, a także Testamenty kanoników opatrzone pięknie zachowanymi pieczęciami.

Współczesną sztuką sakralną reprezentują witraże z kościoła seminarijnego w Olsztynie z fundacji księdza infułata kanonika warmińskiego Jana Jerzego Górnego. Monstrancja na Rok Jubileuszowy 2000 z Braniewa i kielich z okazji 50-lecia Olsztyńskiego Duszpasterstwa Akademickiego są przykładem zaangażowania duchowieństwa w popieranie współczesnej sztuki sakralnej w najlepszym wydanii i strzeżenia jej przed produktami sakralnej sztuki użytkowej, kiczem i tandetą, które powszechnie zagościły w polskich parafiach. Fundacje kanoników z ostatnich lat są świadectwem kształtowania świadomości wiernych, którzy poprzez współfinansowanie projektu posiadają w swoim parafialnym kościele obiekt jedyny, niepowtarzalny, który ma nie tylko wartość artystyczną, ale też jest wyrazem wiary dzisiaj żyjących chrześcijan. Nie byłoby tych fundacji bez wielkiego wyczucia artystycznego, odwagi i otwartości księży kanoników warmińskich Tadeusza Brandysa i Mirosława Huleckiego.

Ksiądz Prałat Jacek Maciej Wojtkowski

Dyrektor Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie